

BHMAGAZINO

44

Συνέντευξη

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑ ΕΝΑ ΑΣΤΡΑΪΕΛΛΟΥ

«Ο μικρός πρίγκιπας» σημάδεψε την ευαισθησία της όταν ήταν νέα, αλλά και το «Ταξίδι στο φεγγάρι» του Λουκιανού, ο «Βαρώνος Μινχάουζεν» ή οι μύθοι του Ικαρού και του Ερμή. Την Ιταλίδα συγγραφέα Τζοβάννα Τζορντάνο εξακολουθούν να τη συναρπάζουν άνδρες και γυναίκες που έχουν την ικανότητα να υψώνουν το σώμα τους από το έδαφος και να κοιτάζουν τον κόσμο από ψηλά. «Έχουμε ανάγκη από ελαφρότητα, και όχι από βαρύτητα. Αυτό ακριβώς μεταδίδω στους αναγνώστες, μια πτήση μαγική» θα πει για το ομώνυμο βιβλίο της («Μια πτήση μαγική», εκδ. Μεταίχμιος), στο οποίο ακολουθεί τον ήρωά της, έναν πιλότο στη διαδρομή του από την Ερυθραία στην Αθηναική (σημερινή Αιθιοπία) το 1935, όταν στην περιοχή διεξάγονται βρόμικες μάχες για τις αποικίες. Η 61χρονη Τζορντάνο, μια ιδιαίτερα γενναίοδοξη και ζωστή γυναίκα που δεν ξεχνά να απευθυνθεί με σεβασμό και ευγνωμοσύνη στους συνεργάτες ή στους συνομιλητές της – είναι εξάλλου και η ίδια δημοσιογράφος και ίσως δεν θεωρεί δεδομένη την προσοχή των ΜΜΕ ή τον κόπο που προϋποθέτει κάθε άρθρο εστιασμένο στη δουλειά της –, διαβάζει παρεμπιμπτόνως ελληνικά, γιατί παρακολουθεί μαθήματα αρχαίων ελληνικών στο Λύκειο, και νιώθει, όπως θα πει, ότι «οι σελίδες που μεταφράστηκαν από τη Στέλλα Πεκιαρίδη στην Ελλάδα δονούνται όπως οι σελίδες στα ιταλικά».

Πώς αποφασίσατε να γράψετε ένα βιβλίο που διαδραματίζεται στη διάρκεια του πολέμου στην Αθηναική;

«Γράφω και ζω και αφουγκράζομαι τις ιστορίες των

● «Un volo magico» είναι ο πρωτότυπος τίτλος του βιβλίου της Τζορντάνο που μόλις κυκλοφόρησε στα ελληνικά.

ΤΖΟΒΑΝΑ ΤΖΟΡΝΤΑΝΟ

«Είμαι μια κυνηγός ιστοριών και εικόνων»

Η άγνωστη σικελή λογοτέχνισσα που έφθασε να προταθεί ακόμα και για το Νομπέλ μιλάνε για τη σημασία του να συλλέγεις εμπειρίες και έπειτα να αφοσιώνεσαι στη γραφή.

ανθρώπων που περνούν πλάι μου. Ο παππούς μου υπήρξε διπλωμάτης την εποχή του πολέμου στην Αθηναική. Οπότε μιλούσε για την Αφρική, τα γερασμένα μάτια του έλαμπαν και έδειχναν και πάλι νεανικά. Φαντάστηκα τη ζωή του εκεί, με τα μάτια του γεμάτα από εκείνο το φως. Έχω φωτογραφίες από τα ευτυχισμένα χρόνια του στην Αιθιοπία και έτσι γεννήθηκε η ιστορία. Η Αφρική έχει μια ενέργεια που εμείς δεν διαθέτουμε πια».

Πόση έρευνα κάνατε για το βιβλίο; Σας επηρέασε στην αναζήτηση η δημοσιογραφική σας ιδιότητα;

«Αγαπώ τα πανοραμικά τοπία που είδα και τους δρόμους όπου περπάτησα για να γράψω. Τα παπούτσια μου έχουν λιώσει απ' το περπάτημα. Κάθε βιβλίο που γράφω δομείται σε δύο επίπεδα: πρώτα μελετώ πολύ, βιβλία, τόπους και χάρτες παλιούς, κι έπειτα φεύγω. Για ένα ταξίδι στους

τόπους όπου θέλω να τοποθετήσω την αφήγησή μου, όπως ένας σκηνοθέτης του κινηματογράφου. Συλλέγω λεπτομέρειες, παρατηρώ τα πάντα: λουλούδια, πρόσωπα, ζωάκια, φυτά, δρόμους, φώτα, σκιές, αστέρια, κι έπειτα παρασύρω τα θαυμαστά πράγματα που βλέπω στις σελίδες μου. Είμαι μια κυνηγός ιστοριών και εικόνων».

Γράφετε λοιπόν σαν δημοσιογράφος;

«Ναι, γράφω σαν δημοσιογράφος, γιατί ο πραγματικός δημοσιογράφος περπατά και κρατά στο χέρι έναν αόρατο καθρέφτη, ο οποίος αντανακλά την πραγματικότητα του κόσμου που φεύγει. Για να γράψω το «Μια πτήση μαγική», έζησα στην Αιθιοπία για δύο μήνες μόνη, διέσχισα τη χώρα με κανό, τζιπ, καμήλες και παλιά λεωφορεία. Χόρεψα τον χορό των στροβοκαμήλων, αναζήτησα τις πηγές του Γαλάζιου Νείλου, κοιμή-

θηκα σε καλύβες μαζί με τα βιτράνια, άρπαξα κόκκινες σάρκες από το στόμα μιας ύαινας, διάβηκα μια πέτρινη κοιλάδα γεμάτη νάρκες. Κάθε αρπακτικό, κάθε χορό και κάθε ψάρι από τη λίμνη Τάνα που σπαρτάρησε στις χούφτες μου, κάθε Κόπτη ιερέα με τα χέρια γεμάτα ευλογία και χαρακίες από την εργασία στα χωράφια, τα έβαλα στην ιστορία μου με δέος».

Πώς τα πηγαίνει η Ιταλία με τις σκεπτικές περιόδους της ιστορίας της;

«Ευτυχώς το παρόν σβήνει το παρελθόν, και στη ζωή μας έτσι έχουν τα πράγματα. Κάθε μέρα που περνά είναι πάντα καινούργια. Κάποιος άνθρωπος μπορεί να είναι νοσταλγικός για τη ζωή που δεν υπάρχει πια ή για την ιστορία που πέρασε, μα αυτό είναι νοσηρό. Η ιστορία προχωρά, η ζωή μας επίσης, και μαζί τρέχουν προς ένα μέλλον που δεν γνωρίζουμε. Ο φασισμός δημιουργήθηκε από

τα ερείπια που ακόμη σγολοκάνει, και από το αίμα και την ελächση ελευθερίας. Μα τελείωσε, ευτυχώς τελείωσε οριστικά. Είμαστε σαν βέλη ριγμένα στον χώρο του μέλλοντος. Στον χώρο αυτόν βλέπω τις ουτοπίες της ειρήνης και της δικαιοσύνης, την επιστροφή στη γη και το τέλος της φτώχειας. Ετσι βλέπω τα πράγματα. Αραγε κι εσείς;».

Είναι σχεδόν απτή η αγάπη σας για τη φύση στο βιβλίο σας. Πώς διαμορφώθηκε αυτή η αγάπη;

«Πολλοί συγγραφείς λησμονούν να ζήσουν πάνω στον πλανήτη, καθώς και το γεγονός ότι η Γη είναι το σπίτι μας – πιο μεγάλο και πιο όμορφο από αυτό που ανοίγουμε με τα κλειδιά και όπου έχουμε το κρεβάτι και την κουζίνα μας. Για εμένα ο πλανήτης είναι ένα δημιουργήμα φανταστικό. Δεν μπορώ να τον αφήσω έξω από τις σελίδες μου, κάθε μέρα γεμίζω τα μάτια μου με ουρανό και θάλασσα. Οι συγγραφείς που λησμονούν τη Γη και τα αστέρια είτε είναι τυφλοί είτε θέλουν να τυφλωθούν ή, ακόμα χειρότερα, θέλουν να κλείσουν τον αναγνώστη σε ένα δωματίο».

Εχετε επιλέξει να ζείτε στην πόλη καταγωγής σας, την Κατάνια. Πόσο εφικτό είναι να ακολουθήσει μια δυναμική καριέρα μια συγγραφέας που μένει μακριά από μητροπολιτικά κέντρα;

«Κάθε συγγραφέας είναι ένα μοναχικό φεγγάρι και όσο πιο πολύ μένει μόνος τόσο πιο καλά γράφει. Ο συγγραφέας πρέπει να ζει, δεν πρέπει να πίνει κουβέντες και να κάνει αναλύσεις. Τώρα θα φανώ αντιπαθής, αλλά πρέπει να είμαι ειλικρινής. Δεν υπάρχει τίποτα πιο βαρετό από ένα συνέδριο λογοτεχνίας, μια αίθουσα με πολλούς συγγραφείς, ένα κοκτέιλ για τον εορτασμό ενός νέου βιβλίου. Όσο πιο πολύ ζει ο συγγραφέας και περιστοιχίζεται από ανθρώπους που ζουν, τόσο πιο πολύ ψυχαγωγείται και βρίσκει ενδιαφέροντες ιστορίες. Ένας φαρδός, ένας αγρότης που φυτεύει το μπιστόνι του, είναι συχνά πιο ενδιαφέροντες από έναν καθηγητή πανεπιστη-

μίου. Ο συγγραφέας πρέπει να ζει όπου να τον πνάνει ζάλη, να μπορεί να μπαίνει στα νοσοκομεία και στα σφαγεία, να πηγαίνει στον πόλεμο, να σκαρφαλώνει σε ένα βουνό, να κολυμπάει ακόμα και να χορεύει. Όσο πιο πολύ ζει τη ζωή με όλες του τις αισθήσεις τόσο πιο πολύ η ζωή του χαρίζει δύναμη για τις σελίδες. Το μελάνι είναι υγρό όπως η θάλασσα και το αίμα».

Είναι αλήθεια ότι γράφετε ακόμη με πένα;

«Ναι, και χαίρομαι που ζω μακριά από τη Ρώμη και το Μιλάνο, η Σικελία είναι ένα υπέροχο νησί, τόσο όμοια με την Ελλάδα που μοιάζουν αδελφές. Οι πρόγονοί σας στη Σικελία ήρθαν να μείνουν, και όχι στη Φινλανδία ή στη Νεκρά Θάλασσα. Ήταν η γη των θεών, η γη μας. Η Φερνάντα Πιβάνο με χαρακτηρίζει «κληρονόμο της Μεγάλης Ελλάδας» – εκπληκτική σκέψη. Το να ζεις στη Ρώμη ή στο Μιλάνο μες στο καυσαέριο και τις υστερίες της πόλης μπορεί να σου απεργονοποιήσει τη φαντασία. Όποιος γράφει απομονωμένος είναι πιο συγκινησιμότερος. Η συγκέντρωση κάνει πολύ καλό στο βιβλίο. Πρέπει να ζεις τη ζωή με ορμή κι έπειτα να κλείνεις στο σπίτι για να γράψεις, μακριά από όλους, σαν μοναχός... ή μοναχή σε μοναστήρι».

Ποια ήταν η αντιδράση σας όταν μάθατε ότι ήσασταν υποψήφια για το Νομπέλ Λογοτεχνίας το 2020;

«Ένωσα και ακόμη νιώθω πολύ περήφανη γ' αυτή την υποψηφιότητα, που έφτασε, και φτάνει ακόμα και σήμερα, από τη Σουηδία. Ο δρόμος προς το Βραβείο Νομπέλ είναι μακρύς και δύσκολος, μα είναι και ένα ισχυρό κίνητρο για να δώσω τον καλύτερό μου εαυτό ως συγγραφέας».

Πώς αντιμετωπίζετε η απρόσμενη αυτή υποψηφιότητα στη χώρα σας;

«Είναι αναπόφευκτο σε αυτές τις περιπτώσεις: πάντα κάποιος θα αντιδράσει με απροσδόκητο τρόπο στην ίδια μας τη χώρα όταν φθάνει μια τέτοια είδηση. Πολλοί γέλασαν στην Ιταλία όταν ο Σαλβατόρε Κουαζιμόντο επιλέχθηκε ως πιθανός υποψήφιος για το βραβείο. Αυτό συμβαίνει γιατί ελάχιστοι γνωρίζουν πώς λειτουργεί ο θεσμός του Βραβείου Νομπέλ για τη λογοτεχνία. Οπότε, να μην κάποιος γέλασαν, μα έλαβα συνάμα ενθάρρυνση και στοργή. Δεν μπορείς να γράφεις χωρίς τη στοργή των αναγνωστών. Δεν μπορείς να ζήσεις χωρίς αγάπη».